

دستورالعمل اجرایی آیین نامه استفاده از دانشجویان گروه پرستاری در بالین

در اجرای ماده ۱۴ آیین نامه اجرایی استفاده از دانشجویان گروه پرستاری در بالین ابلاغی مقام محترم وزارت (موضوع نامه شماره ۱۰۱/۱۷۸/د مورخ ۱۳/۲/۲۰) دستورالعمل اجرایی آیین نامه مذکور به شرح ذیل در ۱۴ ماده، و ۶ تبصره تهیه و تدوین شده است.

ماده ۱: تعاریف

۱-۱ واحد های وابسته بیمارستانی: مراکز آموزشی درمانی و درمانی (بیمارستان) تابعه دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی می باشند که در این دستورالعمل به اختصار مراکز/ مرکز نامیده می شوند.

۲-۱ ساعت تحصیل: ساعاتی است که بر اساس برنامه آموزشی دانشجویان طی هر نیم سال تحصیلی از سوی دانشکده ارائه می شود و دانشجویان طبق آن موظف به حضور در کلاس یا برنامه کارآموزی می باشد.

۳-۱ دانشجویان مقاطع تحصیلات تکمیلی: دانشجویان کارشناسی ارشد در تمامی رشته ها و گرایش های پرستاری و دکترای پرستاری می باشند

۴-۱ بخش ویژه: منظور از بخش ویژه در این دستورالعمل بخش های بستری شامل CCU، ICU ها، اورژانس، دیالیز، پیوند، نوزادان، انکولوژی، سوختگی، تالاسمی، هموفیلی و روان می باشد.

۵-۱ بخش عمومی: عبارت است از سایر بخش های بستری که مشمول تعریف بخش ویژه در این دستورالعمل نمی باشند.

۶-۱ مسوول شیفت: پرستاری است که بر اساس تصمیم سرپرستار بخش به عنوان مسوول شیفت تعیین و در این دستورالعمل مسوول نظارت بر عملکرد دانشجویان نیز می باشد.

۷-۱ شورای هماهنگی: ترکیبی از رییس دانشکده پرستاری، مدیر پرستاری دانشگاه و رییس هیات مدیره نظام پرستاری می باشد.

۸-۱ مسوولیت انتظامی: منظور از مسوولیت انتظامی مسوولیت ناشی از تخلفات صنفی و حرفه ای شاغلان حرفه پرستاری (گروه پرستاری) می باشد.

- ۹-۱ مسوولیت کیفی و مدنی: منظور مسوولیت کیفی و مدنی دانشجو ناشی از نقض قوانین و مقررات در زمان حضور و فعالیت در مرکز می باشد.
- ۱۰-۱ دانشگاه/دانشکده: منظور دانشگاهها یا دانشکده های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی و موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی کشور است که به اختصار دانشگاه/دانشکده نامیده میشود.
- ۱۱-۱ وزارت: وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی کشور است.

ماده ۲: جذب و به کار گیری دانشجو

- ۱-۲ تمامی دانشجویان متقاضی از دانشگاههای علوم پزشکی و آزاد اسلامی باید جهت ثبت نام به اداره آموزش دانشکده محل تحصیل خود مراجعه نمایند.
- ۲-۲ واحد آموزش دانشکده پرستاری موظف است پس از بررسی وضعیت آموزشی دانشجویان متقاضی از نظر معدل، تعداد واحدهای گذرانده، نیم سال تحصیلی، رشته و مقطع تحصیلی فهرست اسامی دانشجویان واجد شرایط را به مدیریت پرستاری دانشگاه/ دانشکده اعلام نماید.
- ۳-۲ جهت اخذ تایید صلاحیت عمومی، علمی و حرفه ای دانشجویان، کمیته ای با مسوولیت ریاست دانشکده، متشکل از معاون آموزشی دانشکده و سه نفر مربیان مجرب تشکیل و رییس دانشکده بر اساس نظر اعضا و سوابق دانشجو صلاحیت دانشجو را تایید نماید. در این زمینه نیاز به اخذ نظریه گزینش و حراست نمی باشد.
- ۴-۲ در صورت عدم تمایل دانشگاه آزاد در به کارگیری دانشجویان در بیمارستانهای ملکی تابعه اش، این دانشگاه می تواند فهرست دانشجویان متقاضی را با رعایت مفاد مندرج در بندهای ۲-۲ و ۳-۲ ماده ۲ این دستورالعمل به مدیریت پرستاری دانشگاه / دانشکده های علوم پزشکی معرفی نماید.
- ۵-۲ مدیر پرستاری دانشگاه باید بر اساس نیاز واقعی مراکز، دانشجویان را به مراکز معرفی و مراکز محل خدمت دانشجویان را نیز به دانشکده ذیربط اعلام نماید.
- ۶-۲ بخش محل خدمت دانشجو توسط مدیر خدمات پرستاری مرکز تعیین خواهد شد.
- ۷-۲ به کار گیری دانشجویان در بخش های واگذار شده به بخش خصوصی ممنوع می باشد.

۸-۲ دانشجویان تحصیلات تکمیلی (ارشد و دکترا) مجاز به فعالیت در بخش های تخصصی و ویژه می باشند.

۹-۲ سرپرستار بخش موظف به آشنا سازی مقدماتی دانشجو با فضای فیزیکی، فرایندهای جاری بخش و قوانین و مقررات می باشد.

۱۰-۲ سرپرستار بخش موظف است برنامه کاری دانشجو را طوری تنظیم نماید تا:
الف- با کلاس و کارآموزی دانشجو تداخل نداشته باشد. قید عنوان دانشجوی داوطلب در برنامه ماهیانه الزامی است.
ب- برنامه حتی الامکان با توافق دانشجو تنظیم گردد.

ت- دانشجویان پرستاری حاضر در هر شیفت بخش، بیش از ۵۰٪ کادر پرستاری همان شیفت نباشند و در هیچ شرایطی امور بخش فقط با حضور دانشجویان اداره نشود و ترکیب ۵۰٪ کادر پرستاری رعایت شود.

ماده ۳: شرح وظایف دانشجویان

۱-۳ شرح وظایف دانشجویان مقطع کارشناسی پرستاری به شرح ذیل می باشد:

- الف- استفاده از یونیفرم پرستاری طبق دستورالعمل مربوطه
- ب- حضور به موقع و کامل در زمان تحویل شیفت و تحویل امور و گزارش به شیفت بعد
- ت- اجرای فرایند پرستاری (بررسی، تشخیص پرستاری، برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی) و ارائه مراقبتهای پرستاری با نظارت مسوول شیفت
- ث- اجرای پروسیجرهای پرستاری با نظارت مسوول شیفت
- ج- برقراری ارتباط توأم با تکریم بیماران، معرفی خود به بیمار و تلاش برای تامین نیازهای بیماران
- ح- مشارکت و همکاری با تیم سلامت (پزشک، فیزیوتراپ و...) در انجام فرایندهای تشخیصی درمانی

- خ- انجام مراقبتهای جسمی از قبیل کنترل علائم حیاتی، تغذیه بیمار، مراقبت از پوست، دستکاههای تنفسی، قلب و عروق، گوارش و... طبق استانداردها و دستورالعملها با نظارت مسوول شیفت
- د- اجرای دستورات درمانی تجویز شده اعم از دارو، پانسمان و... طبق ضوابط و دستورالعملهای موجود با نظارت مسوول شیفت
- ذ- اجرای مراقبتهای روحی روانی اجتماعی از بیمار
- ر- آموزش به بیمار و خانواده طبق نیازهای مددجو به منظور بهبود و اصلاح سبک زندگی با هماهنگی مسوول شیفت
- ز- اجرای برنامه پذیرش و ترخیص بیمار در بخش بر اساس دستورالعملهای موجود
- س- مراقبت از بیمار در حال احتضار و خانواده بیمار و کمک در امر مراقبت از جسد مطابق موازین شرعی

تبصره: دانشجویان مقطع کارشناسی مجاز به ثبت گزارش پرستاری در پرونده بیمار نمی باشند، اما ثبت علائم حیاتی و جذب و دفع بیمار در پرونده تحت نظارت مسوول شیفت بلامانع می باشد.

۲-۳ دانشجویان مقاطع تحصیلات تکمیلی براساس شرح وظایف مصوب ابلاغی عمومی و تخصصی کارشناس پرستاری به ارائه مراقبت می پردازند.

۳-۳ دانشجویان کارشناسی اتاق عمل و هوشبری بر اساس شرح وظایف مصوب ابلاغی گروه اتاق عمل و هوشبری تحت نظر سرپرستار اتاق عمل و مسوول شیفت به ارائه خدمت صرفا در اتاق عمل می پردازند.

ماده ۴: لباس فرم دانشجویان مانند کادر همتراز می باشد که بر اساس سیاستهای مرکز تامین خواهد شد.

ماده ۵: مرکز می بایست جهت حضور و غیاب دانشجو نسبت به صدور کارت حضور و غیاب اقدام نماید.

ماده ۶: مسوول شیفت، مسوولیت نظارت بر عملکرد دانشجو را بر عهده داشته و پاسخگویی عملکرد حرفه ای وی می باشد. در هر حال این مسوولیت رافع مسوولیت کیفری و مدنی دانشجو نخواهد بود.

ماده ۷: حق الزحمه و جبران خدمت:

۱-۷ معاونت توسعه مدیریت و منابع دانشگاه موظف است با هماهنگی مدیر پرستاری دانشگاه بر اساس فهرست دانشجویان شاغل در مراکز درمانی به تناسب مقطع تحصیلی مندرج در آیین نامه، اعتبار لازم را از محل هدفمندی یارانه ها به بیمارستان ها تخصیص دهد.

تبصره ۱: تخصیص اعتبارات کلی برای این امر که از محل هدفمندی یارانه ها می باشد، پس از تایید معاونت پرستاری وزارت توسط معاونت توسعه مدیریت و منابع وزارت به هر دانشگاه صورت خواهد گرفت.

۲-۷ معاونت توسعه مدیریت و منابع دانشگاه موظف است با توجه به برنامه کاری مراکز درمانی، حق الزحمه مسوولین شیفت را به لحاظ مسوولیت و نظارت دانشجویان از محل اعتبارات هدفمندی یارانه ها تامین اعتبار نماید.

تبصره ۲: این حق الزحمه، تحت عنوان حق نظارت، معادل یک سوم ساعت کاری که مسوول شیفت، ناظر بر عملکرد دانشجو بوده است قابل محاسبه می باشد و ارزش ریالی آن نیز برابر نرخ ساعت ریالی اضافه کار وی برای هر ساعت می باشد.

تبصره ۳: پرداخت حق نظارت تحت عنوان قید شده در تبصره ۱ هیچ ارتباطی به اضافه کار و سایر پرداختی های ماهیانه فرد ندارد.

۳-۷ امور مالی مرکز موظف است پس از تایید کارکرد دانشجو توسط مدیر خدمات پرستاری مرکز، حق الزحمه دانشجو را متناسب با مقطع تحصیلی مندرج در آیین نامه از محل اعتبار تخصیص یافته و در قالب قرارداد متقابلی که بین دانشجو و مرکز منعقد می گردد پرداخت نماید.

۴-۷ مرکز مجاز به کسر از حق الزحمه دانشجو (بجز مالیات متعلقه و موارد مندرج در ماده ۹ این دستورالعمل) نمی باشد.

۵-۷ جدول مبلغ قابل پرداخت بابت جبران خدمت دانشجویان برای سالهای پس از سال ۱۳۹۳ سالیانه توسط معاونت پرستاری اعلام خواهد شد.

ماده ۸: دانشجو موظف است هرگونه جابجایی و تغییر در برنامه را یک هفته قبل به اطلاع سرپرستار بخش برساند.

تبصره: در خصوص موارد غیر قابل پیش بینی از قبیل بیماری که مانع حضور دانشجو در مرکز باشد و یا فوت نزدیکان درجه یک، دانشجو مکلف است عدم حضور خود را در همان روز اطلاع دهد.

ماده ۹: در صورتی که دانشجو در نوبت کاری خود بدون هماهنگی قبلی حضور نیابد:

۹-۱ در نوبت اول بابت نوبت کاری حاضر نشده به میزان ۲ برابر ساعت نوبت کاری غیبت داشته از کار کرد ماهیانه دانشجو کسر و اخطار کتبی نیز به وی داده خواهد شد.

۹-۲ در نوبت دوم: قرارداد دانشجو فسخ و مراتب به دانشگاه و دانشکده اطلاع داده می شود.

ماده ۱۰: مراکز موظفند بطور مستمر عملکرد دانشجو را ارزیابی نموده و در صورت عدم تایید کارکرد و رفتار وی پس از راهنمایی و تذکر و عدم اصلاح عملکرد یا رفتار، ظرف یکماه قرارداد وی را از ماه بعد فسخ نمایند.

ماده ۱۱: در صورت عدم تمایل دانشجو به ادامه همکاری، دانشجو موظف است یک ماه قبل مراتب را کتبا به سرپرستار بخش اعلام نماید.

ماده ۱۲: نظارت بر اجرای آیین نامه

۱۲-۱ کمیته نظارت در دانشگاهها در دو سطح مرکز و ستاد دانشگاه تشکیل خواهد شد. اعضای کمیته در سطح مرکز شامل مدیر خدمات پرستاری مرکز (مترون)، یک نفر سوپروایزر بالینی، سه نفر سرپرستار به انتخاب مترون، سه نفر رییس بخش به انتخاب رییس مرکز و یک نفر نماینده دانشکده پرستاری و در سطح دانشگاه شامل اعضای شورای هماهنگی پرستاری، نماینده معاونت درمان، نماینده معاونت توسعه مدیریت و منابع و مسوول امور مالی دانشگاه می باشد.

تبصره: اعضای کمیته نظارت در سطح ستاد دانشگاه با ابلاغ رییس دانشگاه و در سطح مرکز با ابلاغ رییس مرکز تعیین خواهند شد.

۲-۱۲ مسوولین کمیته های نظارتی

- الف- کمیته نظارت دانشگاه: مدیر پرستاری دانشگاه
- ب- کمیته نظارت مرکز: مدیر خدمات پرستاری مرکز

۳-۱۲ وظایف کمیته ها

کمیته نظارت دانشگاه:

- الف- نظارت بر اجرای طرح در مراکز تابعه دانشگاه و بررسی نقاط قوت و ضعف برنامه
- ب- نظارت بر به کارگیری دانشجویان در بخش های مراکز درمانی متناسب با مقطع و رشته تحصیلی
- ت- اطمینان از به کارگیری دانشجویان در بخش ها و مراکز دولتی دانشگاهی
- ث- نظارت بر وضعیت تحصیلی دانشجویان شاغل در مراکز تابعه دانشگاه از نظر افت تحصیلی (مشروط شدن دانشجوی) در نیم سال بعدی
- ج- نظارت بر نحوه پرداخت و پرداخت به موقع حق الزحمه دانشجویان و مسوولین شیفت در مراکز تابعه دانشگاه
- ح- سنجش رضایتمندی دانشجویان، مدیران پرستاری (مدیر پرستاری، مقرن، سرپرستار سوپروایزران و مسوولین شیفت ناظر دانشجو) گروه آموزشی دانشکده از نحوه اجرای برنامه در سطح دانشگاه
- خ- ارائه گزارش سه ماهه از اجرای برنامه به معاونت پرستاری وزارت بهداشت

کمیته نظارت مرکز (بیمارستان ها و مراکز آموزشی درمانی):

- الف- نظارت بر اجرای طرح در مرکز و بررسی نقاط قوت و ضعف برنامه
- ب- بررسی عدم تداخل برنامه کاری دانشجو با برنامه های آموزشی دانشکده
- ت- ارزیابی عملکرد دانشجویان شاغل در بالین
- ث- نظارت بر نحوه چینش برنامه و توزیع متوازن دانشجویان در شیفت ها

ج- نظارت بر نحوه پرداخت و پرداخت به موقع حق الزحمه دانشجویان و مسوولین شیفت در مرکز

ح- ارائه گزارش ماهیانه به کمیته نظارت دانشگاه

ماده ۱۳: کمیته نظارت دانشگاهی موظف است در صورت عدم پرداخت به موقع حق الزحمه دانشجو و ناظرین مراتب را به ریاست دانشگاه و معاونت پرستاری اعلام نماید.

ماده ۱۴: مرکز موظف است کلیه پرستاران مسوول شیفت ناظر بر عملکرد دانشجو را مادامی که این مسوولیت را به عهده دارند بیمه مسوولیت حرفه ای نماید.

محمد میرزا ابیگی
معاون پرستاری